Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Pohjanmaan ely-keskus

4.5.2018

MmV@eduskunta.fi

Asia: HE 35/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

HE 35/2018 vp sisältää ehdotuksen laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista, ehdotuksen laiksi kasvupalvelujen järjestämisestä Uudenmaan maakunnassa sekä yhteisen voimaanpanolain. Maakuntien liittojen alueiden kehittämistä koskevat tehtävät siirrettäisiin perustettaville maakunnille pääosin nykyisen kaltaisina. Ely-keskusten ja TE-toimistojen TEM:n hallinnon alan tehtävistä valtaosa siirrettäisiin maakunnille maakunnallisina kasvupalveluina järjestettäviksi.

Esityksen tavoitteena on organisoida julkishallinnon rahoittamat ja järjestämisvastuulla olevat tehtävät ja palvelut vuoden 2020 alusta itsehallinnon järjestettäväksi siten, että palvelut vastaavat parhaalla mahdollisella tavalla alueen tarpeisiin. Ehdotetulla lailla annettaisiin maakunnallisten kasvupalvelujen järjestämistä, tuottamista, valtakunnallisten ja maakunnallisten kasvupalvelujen yhteisiä tietojärjestelmiä ja alustoja sekä kasvupalvelujen seurantaa ja valvontaa koskevat säännökset.

Kasvupalvelujen järjestäminen

Laki alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista on puitelaki, joka raamittaa kasvupalvelujen järjestämistä tulevissa maakunnissa. Käsite kasvupalvelut on maakuntien valmisteluissa ymmärretty hyvin monella tapaa ja myös väärin, vaikka selkeästi on kyse Ely-keskuksista ja TE-toimistoista siirtyvissä yritys- ja työllisyyspalveluista. Sisällön kasvupalveluille tuottavat valmisteilla olevat ns. sisältölait, joita ovat julkisista rekrytointi- ja osaamisen kehittämispalveluista annettava laki, alueiden kehittämisen ja kasvupalvelujen rahoittamisesta annettava laki ja kotoutumisen edistämisestä annettava laki. Nämä sisältölait on mainittu tässä lakiehdotuksessa, mitä voidaan pitää kasvupalvelujen sisällön selkeyttämisen kannalta hyvänä asiana.

Lakiehdotuksen mukaan maakunnan tulee järjestää kasvupalveluja erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymiseksi. Tämä linjaus on hyvä asia. Pelkona on ollut tämän asiakasryhmän jääminen maakunnissa vaille kasvupalveluja, kun helpomminkin työllistyviä asiakasryhmiä, joista yksityisetkin palveluntuottajat ovat kiinnostuneita, on olemassa. Tämän linjauksen huono puoli on taas se, että mikäli maakunnan kasvupalveluihin varaamat määrärahat ovat riittämättömät, tälle ryhmälle järjestetään palveluja, koska se on laissa erikseen mainittu, mutta muiden kasvupalvelujen asiakasryhmien palvelut voivat jäädä ohuiksi.

Lakiehdotus velvoittaa kasvupalvelujen yhteensovittamiseen valtion, maakunnan ja kunnan muiden palvelujen kanssa tarkoituksenmukaisina toimivina kokonaisuuksina eri asiakasryhmät tunnistaen. Eri tahojen tuottamien palvelujen toimiva yhteensovitus on maakunnan menestymisen edellytyksiä.

Tulevissa maakunnissa kasvupalvelujen saumaton linkittyminen erityisesti kuntien elinvoimatehtäviin tai peruspalveluihin (esim. maahanmuuttajat) on ensiarvoisen tärkeää. Yhteensovituksella vältetään päällekkäistä työtä, hyödynnetään kaikkien osapuolten resursseja samalla kun tähdätään yhteiseen tavoitteeseen. Esim. yrityspuolella parhaassa tapauksessa asiakas ohjautuu oikeaan palveluun tai palveluketjuun riippumatta siitä, kääntyykö ensivaiheessa kunnan elinkeinotoimen, seudullisen kehitysyhtiön tai maakunnan edustajan puoleen tai kuka sen palvelun varsinaisesti tuottaa.

Valtakunnallisten ja maakunnallisten kasvupalvelujen yhteiset tietojärjestelmät

Lakiehdotus asettaa käyttövelvoitteen kasvupalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmien ja alusten, jotka TEM järjestää, käytölle. Valtakunnalliset ja maakunnalliset tietojärjestelmät tulee toteuttaa ja ylläpitää lakiehdotuksen mukaan sellaisina, että kaikki maakunnat voivat tukeutua samoihin tietojärjestelmiin.

Maakuntien valmistelussa on käyty vilkasta keskustelua yhteisten valtakunnallisten tietojärjestelmien käyttövelvoitteesta ja jopa esitetty maakunnallisten järjestelmien rakentamista. Kasvupalveluiden osalta on tarkoituksenmukaista, että ne hoidetaan yhteisten järjestelmien turvin. Valtakunnalliset tietojärjestelmät ovat nykymaailmassa välttämättömät. Työnvälitys (työnhakijalle töitä, työnantajille tekijöitä) ei ole enää vuosikymmeniin ollut paikallista saati alueellista. Tällä hetkellä osaavasta työvoimasta on pulaa ja edes Suomen työnvälitysmarkkinat eivät riitä. Osaajia on haettava esim. muualta Euroopasta (EURES). Taaksepäin ei voi eikä saa mennä.

Lakiehdotuksen mukaan kasvupalveluja järjestettäessä pyritään monimuotoisiin ja ensisijaisesti digitaalisen palvelutarjonnan ja sähköisen asioinnin mahdollistaviin toimintamalleihin. Tämä on hyvä linjaus, jolla varmistetaan digitalisaation eteneminen ja mahdollistetaan palvelujen tasalaatuisuus tietyltä osin kaikissa maakunnissa sekä maakunnan kasvupalvelukustannusten pitäminen aisoissa.

Vs. johtaja Minna Uusimäki